

OPEN FORUM

Een uitgave van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid

COLOFON

nummer 51
februari 2014

www.cda.nl/netwerken/

De gemeente na 19 maart 2014 en de drie decentralisaties

Bestuur Basisgroep

Arend Jansen, voorzitter
Maarten Tromplaan 83,
7391 KK Twello
0571 – 275 612
06 – 5066 6601
arend_jansen@hetnet.nl

Patrick Vervoort, secretaris
M.C. Grimberg-Huijserstraat 25,
3066 JD Rotterdam
06-55741750
patver@gmail.com

Nico van Jaarsveld, algemeen-adjunct/
penningmeester a.i.
A.Diepenbrocksingel 30,
2353 KP Leiderdorp
071 – 5414250
nicovanjaarsveld@ziggo.nl

Lesley van Hilten, beoogd secretaris
Ganeshstraat 66
1363 XA Almere
06-85228456/06-38016810
lesleyhilten@gmail.com

Madeline Andringa, bestuurslid
Tak van Poortvlietstraat 99-A
3317 JD Dordrecht
078-6317861
andringa99@zonnet.nl

Redactie Open Forum

Jan Litjens, hoofd- en eindredacteur
oud-wethouder
0478 – 630 818
06 – 4058 3749
johanneslitjens@gmail.com

Dick Aanen, journalist, publicist
deskundige lokale democratie,
bestuurlijke vernieuwing
020 – 673 3604
06 – 51635200
d.aanen@hetkontakt.nl

Chris Wessels,
van Royenlaan 19A
9721 EJ Groningen
050-5777917
cjawessels@home.nl

HET BESTUUR VAN DE BASISGROEP SOCIALE ZEKERHEID VAN HET CDA EN DE REDACTIE VAN OPEN FORUM WILLEN GRAAG IN CONTACT KOMEN MET MENSEN, DIE WILLEN MEEWERKEN IN DE REDACTIE VAN OPEN FORUM.
U KUNT CONTACT OPNEMEN MET DE VOORZITTER VAN DE BASISGROEP OF MET DE HOOFD- EN EINDREDACTEUR VAN OPEN FORUM.

Open Forum verschijnt twee keer per jaar op papier en digitaal (voorafgaand aan reguliere CDA-congressen). Daarnaast geeft de Basisgroep maandelijks een digitale **Open Forum Nieuwsbrief** uit. Wilt U dat Open Forum en de Open Forum Nieuwsbrief per mail aan U toegezonden worden dan kunt U dat melden bij het secretariaat van de Basisgroep: Ganeshastraat 66, 1363 XA Almere. lesleyhiltten@gmail.com.

Inhoudsopgave

Commentaar	Arend Jansen	02
Concept Congresresoluties		03
Aanvragen naar financiële hulp door kerken flink gestegen	Meta Floor	05
Alweer die huren en verantwoordelijkheid	Arend Jansen	06
Drie decentralisaties in Venray	Jan Litjens	07
De wet heet nu anders, maar anorexia blijft	René Paas	09
Niet denken in beperkingen, maar in mogelijkheden	Dick Aanen	10
Drie decentralisaties: een vloek of en zegen voor de gemeente?	Caroline van der Weijden	13
Interessante tegenprestaties, niet makkelijk, wel mogelijk	Chris Wessels	14
Werkgevers doen hun best voor arbeidsgehandicapten	NU.nl	16
Verzorgingsstaat	Louis Flapper	17
ATD Vierde Wereld	Niek Tweehuysen	18
Armoede	Stella Hoff	20
Wie kan en wil Gemeenteraadslid worden ?	Leo Boeters	21
Pak de handschoen op: Beter overzicht van alle fondsen ter ondersteuning	Chris Wessels	22

Commentaar

door: Arend Jansen, voorzitter van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
arend_jansen@hetnet.nl

De wederkerigheid of anders gezegd een tegenprestatie leveren als je een uitkering ontvangt, is een van de opvallendste voorstellen in de *Participatiewet*. De vraag moet maar eens gesteld worden waarom iemand een uitkering heeft? Sommige mensen hebben de indruk dat het eigen schuld is. Dus omdat je een uitkering hebt moet je wat terug doen. Dat overkomt 95% van de mensen met een uitkering. Tijdens ons leven kan van alles gebeuren. Afgekeurd worden voor werk door wat voor oorzaak dan ook en werkloos komt tegenwoordig vaak voor. En niet te vergeten de categorie mensen, die al vanaf hun geboorte gehandicapt is. Mensen zitten niet graag in een uitkering. Ze voelen zich dan overbodig. Ze lopen vaak met een schuldgevoel rond. Daarom gaan veel mensen met een uitkering op zoek naar vrijwilligerswerk. Een dag vulling heeft iedereen nodig. Ik ken maar heel weinig mensen die niets doen, lummelen noemde mijn moeder dat. Een stok achter de deur is meestal onnodig.

En toch gaat het bij steeds meer gemeenten fout met die tegenprestatie. Kijk naar *Zwolle*. Mensen worden gewoon bij het post aan het werk gezet als

sorteerder: regulier werk. Veel gemeenten bezuinigen op het groenonderhoud. dat kunnen ZIJ nu doen. Het grote gevaar is dat eerst het groen wordt wegbezuinigd en dat daarna mensen met een uitkering aan het werk worden gezet. Dus ook hier is sprake van verdringing van regulier werk. Vooropgezet, ik ken mensen die 10, 20 uur in de week voor niks werken bij bedrijven en die dat prettig vinden. De werkgever bespaart zo op de loonkosten.

We moeten oppassen dat er aan de onderkant geen klasse ontstaat die, omdat ze toevallig een uitkering heeft, allerlei baantjes opknapt waar de reguliere maatschappij niet meer aan toekomt of geen geld voor over heeft. Voorbeelden zijn papiertjes prikken en rotzooi opruimen.

Het argument dat de tegenprestatie of de wederkerigheid mensen met een uitkering meer geschikt maakt voor de arbeidsmarkt is gezocht en klopt niet. De maatschappij heeft mensen boven de 45 jaar, die vanuit een uitkering naar regulier werk willen, niet nodig. Erger, de maatschappij had ze ook niet nodig toen ze nog regulier werkten. Ze waren in ons financieel-economisch systeem niet meer nodig.

Ook *Divosa* zet steeds meer vraagtekens bij de term tegenprestatie, ook de *VNG* begint te twifelen. Laten we eerst maar eens kijken wat de mensen met een uitkering al doen. Ze doen vaak al van alles en nog wat. Bij de sportclub, in het verenigingsleven, mensen helpen, mantelzorger, en je vindt ze zelfs bij politieke partijen om daar hand en spandiensten te verrichten. Het keukentafelgesprek in het kader van de WMO is er uitermate geschikt voor om te kijken wat mensen al doen. Maar haal de verplichting er af. Dat is in niemands voordeel. Een goed gehumeurd iemand is een inspiratie voor zijn omgeving. Daar heeft iedereen plezier van.

Tijdens het CDA-Congres van 8 februari zal de Basisgroep Sociale Zekerheid een tweetal resoluties indienen:

*****

Concept-resolutie Aanpak bovenmatige verrijking

Indieners: CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid,

Het CDA-congres op 8 februari 2014 bijeen te Maarssen constateert dat

- *Door nivellering de kloof tussen arm en rijk de laatste decennia enorm is gegroeid*
- *De bonussen en topsalariëringen niet meer in verhouding staan tot grote groepen werkende en niet-werkende mensen*
- *Bij ontslagen het management vaak gewoon doorgaat met een onevenredig hoge salariering*
- *Bij gedwongen of zelfgekozen ontslag vergoedingen niet in verhouding staan tot geleverde diensten (ze doen toch gewoon hun werk!)*
- *De raden van toezicht en commissarissen daar te vaak kritiekloos in meegaan en dus niet naar behoren functioneren*

Overweegt dat

- *De groeiende kloof tussen arm en rijk, de solidariteit tussen werkenden onderling, en met niet-werkenden bedreigt*
- *Salarissen en bonussen altijd in verhouding moeten staan tot geleverde diensten en niet een hoofdbestanddeel van de beloning dienen te zijn.*

- *De beeldvorming bij die uit de hand gelopen beloningen schadelijk zijn voor het aanzien en de geloofwaardigheid van het economisch en financieel systeem.*

Spreekt uit dat

- *Voor TOP-inkomens boven de 200.000 euro (Balkenende-norm) ook weer een TOP-tarief van 60% wordt geïntroduceerd.*
- *Dat bij bonussen en vertrekpremies boven de 100.000 euro wordt terug gegaan naar het oude belastingtarief van 72%.*
- *Dat raden van toezicht of commissarissen die meewerken aan regelingen, die in strijd zijn met redelijkheid in relatie tot geleverde diensten, van hun functie worden ontheven (wetgeving van maken)*
- *Dat gemeentelijke overheden weer een taak krijgen van toezicht bij coöperaties en andere organisaties die het algemeen belang dienen.*

Concept-resolutie Armoede in Nederland

Indieners: CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid

Het CDA-congres op 8 februari 2014 bijeen te Maarsssen *constateert dat*

- *Diverse rapporten zoals "Armoede in Nederland" van de samenwerkende kerken en "Armoedesignalement" van CBS/CPB aangeven dat de armoede in Nederland sterk toeneemt*
- *1,3 miljoen mensen, waaronder 380.000 kinderen onder de armoedegrens leven en dat dit voor kinderen schade oplevert voor hun ontplooiing*
- *Dat Nederland 248.000 werkende armen kent, waaronder 165.000 kleine zelfstandigen en ZZP'ers*
- *Dat koopkrachtdaling er bij deze groepen de oorzaak van is dat ze na aftrek van vaste lasten niet genoeg geld over houden voor zaken als kleding, eten, huisraad, vervoer en/of sociale activiteiten.*

Overweegt dat

- *eHHetHet CDA als uitgangspunt heeft dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dienen te dragen*
- *Er de afgelopen decennia een sterke denivellering heeft plaatsgevonden*
- *De tweedeling in de maatschappij daardoor in snel tempo toeneemt*
- *Iedereen, jong en oud, arm of rijk, recht heeft op een menswaardig bestaan*
- *De zorg voor armen niet zomaar neergelegd kan worden bij anderen, zoals de kerken die de laatste jaren 30 miljoen hebben besteed aan armoedebestrijding*

Spreekt uit dat

- *De landelijke overheid oog heeft voor de (financiële) positie van groepen die langdurig afhankelijk zijn van het sociaal minimum.*
- *De mensen die afhankelijk zijn van zorg en sociale zekerheid niet meer hoeven in te leveren doch bij voorrang gewerkt wordt aan herstel van hun koopkracht.*
- *Wanneer er onverhoopt nieuwe bezuinigingen nodig zijn, die niet terecht kunnen komen bij de lage inkomens en zij die afhankelijk zijn van zorg en sociale zekerheid.*

- *Wetgeving en maatregelen komen die schuldenproblematiek preventief aanpakt.*
- *De gemeenten noodfondsen creëren zodat bij acute financiële nood mensen snel geholpen kunnen worden, evt. met een soepele verstrekking van voorschotten.*
- *De overheden meer budget voor bestrijding van armoede beschikbaar moeten stellen.*
- *De overheden op alle niveaus intensief samenwerken met diaconieën en andere belangenorganisaties.*
- *Het thema "Armoede" op een volgend CDA-congres een gespreksthema dient te zijn, waarop concreet kan worden gemaakt hoe deze resolutie in alle CDA-geledingen politiek kan worden ingevuld. Hierbij worden de aanbevelingen uit het rapport van de samenwerkende kerken ter harte genomen.*

*****

Aanvragen naar financiële hulp door kerken flink gestegen.

Bijdrage van Meta Floor, projectmanager Kerk in Actie Binnenlands Diaconaat tijdens vergadering van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid op 12 december 2014.
floormeta@hotmail.com

Het aantal mensen dat bij de Rooms-Katholieke Kerk een aanvraag heeft gedaan voor financiële hulp is ten opzichte van 2009 met ruim 35% toegenomen. Bij de Protestantse Kerk, waar in 2009 al een verdubbeling ten opzichte van 2007 plaatsvond, is het aantal onverminderd hoog gebleven. Bij andere kerkgenootschappen is een forse toename van 156% te constateren. De stijging van hulpvragen bij kerken blijkt uit het interkerkelijk onderzoek *Armoede in Nederland 2013*, dat door kerken en evangelische gemeenten is gehouden. De hulp die de kerken bieden, bestaat vooral uit financiële giften (86%). Andere veel voorkomende wijzen van hulp zijn materiële hulp in natura (63%) en financiële hulp verleend door middel van leningen (60%). Ook het mogelijk maken van vakantie (38%) komt relatief vaak voor.

Deze veelzijdige diaconale inzet is vooral gericht op het verminderen van armoede. De overheid blijft echter in de ogen van de kerken verantwoordelijk dat niemand in armoede hoeft te vervallen.

De meest genoemde groepen van mensen met financiële problemen zijn mensen zonder betaald werk (56%), alleenstaande ouders met kinderen (48%) en mensen met psychologische problemen (35%), direct gevolgd door asielzoekers en 65-plussers. Nieuwe groepen zijn mensen met een restschuld op hun hypotheek en zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers). Een belangrijke aanbeveling is dan ook dat de landelijke overheid de financiële positie versterkt van mensen, die langdurig afhankelijk zijn van het sociale minimum en weinig kans hebben op werk of onvoldoende werk en om deze mensen bij bezuinigingen te ontzien. De gemeentelijke overheden krijgen als uitvoerders van het sociale beleid, de aanbeveling om hun dienstverlening te verbeteren en om te investeren in samenwerking met kerkelijke en belangenorganisaties.

Lees het volledige rapport op: www.kerkinactie.nl/armoedeonderzoek.

Alweer die huren en verantwoordelijkheid

door: Arend Jansen, voorzitter van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid
arend.jansen@hetnet.nl

Dit jaar mogen de huren weer stijgen met 4% tot maximaal 6,5% afhankelijk van het inkomen. Wat heeft *Den Haag* toch bewogen om die huursector zo meedogenloos aan te pakken? Zeker als je het vergelijkt met de aanpak van de hypotheekrenteaftrek, die gaat in een slakkengang. Deze renteaftrek zadelt ons nog steeds op met een van de grootste hypotheekschulden van deze wereld. Huurders kunnen er niks aan doen dat zogenaamde bestuurders vaak met medeweten van de toezichthouders hebben geroofd, en dachten dat ze God in Frankrijk waren. In veel gemeenten, ook in de mijne, is te duur gebouwd, nota bene in mijn gemeente onder twee opeenvolgende *PvdA-wethouders*. Vooral dure huurwoningen. Motto: huurders heb ook goede woningen nodig. En met de huurtoeslag kan dat. Deze politici en corporaties hebben met de cumulatie van de huurverhogingen geen enkele rekening gehouden. Zeker is, dat als je nu € 580 huur betaalt, je met deze huurverhogingen na een jaartje of vier vijf door de grens van de woontoeslag heen gaat. Op mijn vraag aan de wethouder of de gemeente in dat geval het toeslaggedeelte, dat huurders dan niet meer ontvangen, gaat bijpassen bleef hij het antwoord schuldig. Als raadslid heb ik de laatste acht jaar met regelmaat erop gewezen, dat het bouwen van te dure huurwoningen een risicovolle onderneming was. Zonder resultaat. En nu zitten de huurders op de blaren. Zevenhonderdduizend gezinnen hebben nu moeite om de huren te betalen. Het gaat ten koste van uitgaven voor eten, kleding en lidmaatschap van verenigingen. Als voorzitter van de *CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid* zal ik niet aarzelen regelmatig op de scheve verhouding tussen huur en koop te wijzen. Het *CDA* heeft ook een werkgroep die zich met wonen bezighoudt. Ik ben benieuwd hoeveel huurders uit de sociale woningbouw daar in zitten. Voor teveel politici en bestuurders is het dan ook onbekend terrein. Bijvoorbeeld het *PvdA-kamerlid Monasch* vindt dat de huurders zelf in actie moeten komen bij te hoge huurverhogingen. Als hij goed op de hoogte was van de sector dan zou hij moeten weten, dat huurders lokaal geen mallemoer te vertellen hebben. Verenigingen van huurders zijn ingekapseld door de directie en de raden van toezicht van de corporaties.

Volgens mij moet bij wet geregeld worden dat huurders medebestuurders worden over relevante beleidszaken. Hoe bouwen we? Voor wie bouwen we? Welke huurklassen en kwaliteit? En welke service geeft de corporatie, is ze wel of niet klantvriendelijk naar de huurders?

Het zou mooi zijn als dit zo zijn, maar ook dan nog hebben huurders niets te zeggen over huurverhogingen. Wat *Monasch* wil is een utopie, huurverhogingen worden niet door huurders beïnvloed maar in *Den Haag* geregeld. Het is het afschuifstelsel van een landelijk politicus, zoals *Den Haag* wel meer dingen van zich afschuift naar lagere bestuurslagen, die dan de hete kolen uit het vuur moeten halen.

Nog even dit

Vlak voor de sluitingstermijn voor de bijdragen aan deze nieuwsbrief las ik het stuk in *Trouw* van *Sybrand Buma* en *Leonard Geluk* over "moraal", waarin zij zich verzetten tegen buitensporige verrijking. Met dat stuk in de hand zal de resolutie van de Basisgroep over buitensporige verrijking wel een positief advies krijgen.

Drie decentralisaties in Venray

door: Jan Litjens, redactie Open Forum
johanneslitjens@gmail.com

Interview met wethouder Jan Loonen van de gemeente Venray. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart is Jan lijsttrekker voor het CDA.

Jan.loonen@Venray.nl

De decentralisaties van de taken *Jeugdzorg*, *Zorg en Werk* zijn ingezet om het voor de burgers beter en overzichtelijker te regelen: van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij.

Het bijbehorende geld lijkt door het Rijk minder enthousiast te worden overgeheveld. *Wethouder Loonen* is daar niet blij mee, maar hij vindt desondanks "dat zijn gemeente er in gaat slagen naast de gebruikelijke taken, de nieuwe taken uit te gaan voeren met de beschikbare middelen". Hij neemt er kennis van dat in de rijksbegroting al rekening wordt gehouden met een bezuiniging van 1,7 miljard op langdurige zorg, 450 miljoen op de jeugdzorg en 1,8 miljard in de participatiewet. Hij denkt evenmin dat in de gemeente Venray, vanwege geldproblemen, de kwaliteit van de gemeentelijke voorzieningen zal gaan dalen.

Gaan we de bibliotheek het zwembad of de schouwburg sluiten? Doen we 's avonds de lantaarnpalen uit? Of gaan we bezuinigen op het onderhoud van de openbare ruimte? Is een verhoging van de gemeentelijk belastingen noodzakelijk? Deze vragen zijn in Venray niet aan de orde. *Wethouder Loonen* vindt dat de nieuwe taken ten gevolge van de decentralisaties, uitgevoerd moeten worden binnen de beschikbare budgetten. Hij ziet mogelijkheden wanneer samengewerkt wordt bij de inkoop met andere gemeenten. De jeugdzorg bijvoorbeeld kan anders georganiseerd worden, door bij de zorg voor een kind met problemen, minder hulpverleners in te zetten. Op dit moment komt het voor, dat die hulp verleend wordt door maar liefs 9 hulpverleners. Dat kan kwalitatief beter met minder geld. *Jan* vindt allang, dat die hulp veel te veel wordt opgeknipt. In het verleden was hij lid van de Provinciale Staten van Limburg en kreeg daar te maken met de toen nog provinciale taak jeugdhulpverlening.

De wethouder ziet bij de zorg voor ouderen en zieken mogelijkheden om met minder budget de kwaliteit te borgen. In Ysselsteyn (een van de dorpen van de gemeente Venray) is door een drietal werkers in de gezondheidszorg het

initiatief genomen 't *Zorghuus* op te richten. Momenteel wordt er gewerkt aan een kleinschalige woonvoorziening voor dementerenden en mensen met een verstandelijke of meervoudige beperking. Naast professionele verzorging is daarbij de inzet van vrijwilligers onontbeerlijk.

Ook kan het zijn, dat de kleinschalige *Buurtzorg* langer thuis wonen mogelijk maakt voor onze zieke of oudere medemens. Met de corporatie *Wonen Limburg* zijn voortdurend gesprekken over de realisatie van levensloopbestendige woningen.

Keukentafelgesprekken zijn er al om te bepalen welke professionele hulp nodig is en hoe de zelfredzaamheid kan worden verbeterd. In de *WMO-klankbordgroep* zijn organisaties, die belangrijk zijn voor de mantelzorg, zoals de Zonnebloem, de Ouderenbonden en de Patiëntenorganisaties, al vertegenwoordigd.

De gemeente Venray bereidt zich dus terdege voor op de overdracht van de begeleiding en de persoonlijke verzorging van de AWBZ (=het Rijk) naar de WMO (=Gemeente). De beleidsplannen voor beschermd wonen, inkomensondersteuning en cliëntondersteuning zijn in voorbereiding.

In 2015 wordt de toegang tot de *WaJong* beperkt tot jonggehandicapten zonder duurzaam arbeidsvermogen. Alle WaJongers van dit moment worden door het *UWV* herkeurd. Indien arbeidsvermogen wordt vastgesteld behoren zij tot de doelgroep van de participatiewet. Instroom in de Sociale Werkplaats is voor hen niet mogelijk. Loonkostensubsidies zijn bedoeld als aanvulling op de loonwaarde van de mensen met een arbeidshandicap. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van gehandicapte mensen, die gaan werken in reguliere bedrijven. 'Oude' WSW-werknemers behouden hun rechten en plichten. Voor hen blijft de Sociale Werkplaats bestaan. Nieuwe instroom is echter niet meer mogelijk.

Als wethouder van Economische Zaken heeft *wethouder Loonen* veel contacten met Venrayse bedrijven. De wetgeving regelt waarschijnlijk, dat elke werkgever met 25 of meer werknemers, arbeidsplaatsen moet aanbieden aan mensen met een beperking. "Ik heb een hekel aan dat soort wettelijke regelingen", zegt de wethouder. Hij ziet meer in goed overleg met de bedrijven. Een voorbeeld is het bedrijf *Verstraaten* dat tientallen werknemers van de *NLW-groep* (= Sociale Werkplaats) een reguliere baan geeft. Die mensen zijn daar werkzaam bij het taxibedrijf en de postbezorging.

Jan Loonen realiseert zich wel, dat in deze tijd van grote werkloosheid het erg moeilijk is, mensen met een arbeidsbeperking aan een baan te helpen. En dat betekent dat een groot deel van het participatiebudget gebruikt gaat worden voor bijstandsuitkeringen ten koste van de begeleiding naar werk van uitkeringsgerechtigden. Daarbij komen dan ook nog de waarschijnlijk oplopende tekorten bij de Sociale Werkplaatsen nieuwe stijl. Hoewel nieuwe instroom niet meer mogelijk is zal de voorziening *Beschut Werk* voor mensen, met lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen zonder arbeidscapaciteit, daar moeten worden ondergebracht.

Overigens vindt *wethouder Loonen*, dat de drie decentralisaties door de gemeente Venray gerealiseerd moeten worden zonder dat daarvoor dure externe deskundigen kunnen worden ingehuurd.

De wet heet nu anders, maar de anorexia blijft

door: René Paas, voorzitter van Divosa
rpaas@divosa.nl

Vandaag hield de Tweede Kamer een hoorzitting over de *Participatiewet*. Een volle bak: wie te laat kwam moest in een zijzaal TV kijken. Begrijpelijk, want de Participatiewet is voor ons niet zomaar een wet, vertelde ik de Kamerleden.

Divosa was nauw betrokken bij het rapport van de *commissie De Vries*. *Werken naar vermogen* heette het - waarin één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt werd bepleit. Daarna hoorden we bij de eerste pleitbezorgers van het gedachtegoed van die wet. Wij wilden één regeling.

Wij wilden dat omdat wij denken dat we daardoor honderdduizenden Nederlanders met slechte kansen op de arbeidsmarkt betere kansen kunnen bieden. Omdat we weten dat werkgevers gek worden van onze ingewikkeldheid. Verschillende regelingen en verschillende ambtenaren die elkaar beconcurreren. Dat kan echt beter.

Wij willen ook één regeling omdat we weten dat Nederland al veel te lang een reservebank heeft van anderhalf miljoen mensen. Honderdduizenden van hen doen we aan dat ze 'onrendabel' op de bank zitten, omdat ze het minimumloon niet kunnen terugverdienen.

Nu ligt het voorstel van wet er. En als toekomstige uitvoerders van de wet, vragen we ons natuurlijk af: kunnen we dankzij deze wet zulke kwetsbare mensen beter begeleiden naar werk? Eerlijk is eerlijk: we zijn er niet gerust op. Om drie redenen, die we ook al in onze position paper hebben gemeld:

- krijgen we ruimte voor maatwerk?
- is er genoeg werk bij werkgevers?
- kunnen we de financiële risico's overzien?

Deze hoorzitting op de eerste dag van het nieuwe jaar, is het begin van het parlementaire wetgevingsproces. Wij hechten er bijzonder aan de wetgever de volgende drie dingen bewaakt:

1. Decentraliseren kan niet met de handrem erop. Bij de WWB-maatregelen bleek al hoe moeilijk het is om gemeenten de ruimte te geven. En hier blijkt het opnieuw: als alle waarborgen voor alle doelgroepen straks zijn toegevoegd, is de broodnodige beleidsvrijheid verdwenen. Laat gemeenten samen met sociale partners in de regio de 'hoe'-vraag beantwoorden. En accepteer dat ze dat verschillend doen.

2. De wetgever maakt geen banen. Dat doen werkgevers. We stellen al met zorg vast dat er meer mensen aan de zorg van gemeenten worden toevertrouwd dan er banen zijn beloofd. Maar dan nog: individuele werkgevers zijn tot niets verplicht. Maak het ze niet extra moeilijk. Bijvoorbeeld met hoge salarissen en de

eis van een vast dienstverband bij beschut werk. Of door onvoldoende geld om mensen te begeleiden.

3. Het derde punt is geld. De wet is van naam veranderd. Maar de anorexia is gebleven. Natuurlijk kun je bezuinigingen opvangen door slimmer en eenvoudiger te werken. Maar decentralisatie is geen tovermiddel dat elke bezuiniging rimpelloos kan oplossen. De *VNG*, *Cedris* en *Divosa* hebben in onze position paper veel aandacht besteed aan de optelsom van bezuinigingen: op de SW, op het participatiebudget, op de begeleiding. Natuurlijk willen we extra geld. Maar als dat niet kan, willen we de steun van de wetgever bij een maatschappelijk waagstuk.

Als wij transparant zijn en over twee jaar kunnen aantonen dat ook de beste helft van de gemeenten voor dit geld onvoldoende kwaliteit kan leveren, dan willen we de steun van het parlement voor meer middelen voor deze belangrijke publieke taak.

bron: www.divosa.nl

Divosa is de Nederlandse vereniging van gemeentelijke managers op het terrein van participatie, werk en inkomen. Divosa wil dat iedereen aan de samenleving deelneemt, het liefste door te werken. De vereniging ondersteunt haar leden bij deze missie. Dit doet Divosa door te lobbyen, het ondersteunen van professionele netwerken en het brengen van kennis en inspiratie. Zo publiceert Divosa vakliteratuur en onderzoek en is de vereniging gesprekspartner op bestuurlijk niveau.

Niet denken in beperkingen, maar in mogelijkheden

Loyaal en sterk in repeterend werk

door: Dick Aanen, redactie Open Forum

d.aanen@hetkontakt.nl

Mensen met een (behoorlijke) afstand tot de arbeidsmarkt blijken met enige aanpassing van de werkzaamheden wel degelijk in staat om reguliere arbeid te verrichten.

BNS Logistics in Vianen loopt voorop bij het inzetten van mensen die tot voor kort waren aangewezen op de beschutte werkomgeving van de sociale werkvoorziening (wsw'ers). Het blijken mensen met een grote toegevoegde waarde voor het bedrijf. Maar ze hebben soms net even een extra steuntje in de rug nodig. De meesten werken in een groepje bij elkaar, onder leiding van een werkleider. Anderen zijn in staat om zelfstandig te werken. *Paulien Bakker*, manager operations: "Velen vinden het al gauw heel eentonig als ze uren achter mekaar hetzelfde werk moeten doen. Voor deze mensen is het juist heel

belangrijk dat het werk zo repeterend mogelijk is. Het grote voordeel is dat ze niet gauw afgeleid zijn.”

Zelfpakketten

Bij BNS worden zelfpakketten geassembleerd voor internetproviders. Er gaan soms dertig- tot vijftigduizend pakketten per maand de deur uit. “Het hoofdproces wordt bij ons nog steeds gedaan door eigen mensen. Maar als het mogelijk is worden sommige werkzaamheden eraf gehaald en uitgevoerd door medewerkers van de sociale werkvoorziening. Bijvoorbeeld het vouwen van de dozen en het inpakken van een handleiding bij een setterbox. Op die manier worden onze eigen mensen ontlast.”

Samen met de medewerkers wordt gekeken hoe het werk het beste kan worden uitgevoerd. “Onze vaste medewerkers vinden het prettig om te staan. De mensen van sociale werkvoorziening hebben aangegeven dat ze liever zitten. Het maakt voor ons niet uit: het eindresultaat is fantastisch.”

De inzet van wsw'ers levert veel tijdwinst op, zegt *Paulien Bakker*. “Als heel veel dozen al voor gevouwen zijn, kan ik veel sneller opschalen als we er een nieuwe order tussendoor krijgen.” Maar er is nog een ander voordeel. “Er komt iets meer loyaliteit binnen de groep in het algemeen. Onze eigen medewerkers raken eraan gewend om te zien naar mensen die wat meer hulp nodig hebben.”

Avelingen Groep

“Mensen met een beperking kunnen veel meer dan iedereen denkt”, zegt ook *Gerda Derksen*, algemeen directeur van de *Avelingen Groep* in Gorinchem. “En ook het bedrijfsleven in de regio Alblasserwaard/Vijfheerenlanden is daar steeds meer van overtuigd.”

De *Avelingen Groep* verzorgt al decennialang de zogenaamde Wet Sociale Werkvoorziening. Het grote bedrijf langs de Wolpherensedijk in Gorinchem biedt van oudsher een veilige en beschutte plek voor mensen met een verstandelijke, psychische of lichamelijke beperking. Al tien jaar lang wordt onder leiding van *Derksen* gezocht naar mogelijkheden om deze mensen aan de slag te krijgen in het reguliere bedrijfsleven.

In 2015 treedt de *Participatiewet* in werking. Deze wet gaat er vanuit dat iedereen naar vermogen meedoet op de arbeidsmarkt. Er is veel discussie, ook in de politiek, of die doelstelling wel haalbaar is. “Wij zijn daar helemaal niet bang voor”, zegt *Derksen*. “Wij zetten ons daar nu al maximaal voor in om werken naar vermogen mogelijk te maken. We trekken daarin samen op met de Regionale Sociale Dienst.”

Schreuders Sport

Bij *Schreuders Sport* in Leerdam zijn acht medewerkers namens de *Avelingen Groep* werkzaam. De werkzaamheden ('Werken Op Locatie', WOL) vinden plaats in het magazijn van het bedrijf.

Directeur *Niels Emck* is erg tevreden over de inzet van de medewerkers. “De werkzaamheden bestaan vooral uit het signaleren en herstellen van kleine oneffenheden van de artikelen, die meestal via grote containers vanuit China naar Nederland zijn verscheept. Verder zorgen de medewerkers voor een extra stukje service richting de klant. Bijvoorbeeld opblazen van ballen of het uitsorteren van kleding.”

Goos van Pouderoijen, directeur productie en dienstverlening bij de *Avelingen Groep*: “Onze mensen zijn heel goed in enkelvoudige, repeterende werkzaamheden. Ze worden begeleid door een werkleider. Die zorgt ervoor dat het werk op de juiste manier wordt aangeboden aan de medewerkers. De ene zal beter zijn in het openmaken en weer dichtplakken van de dozen. De andere is beter in het sorteren. Het werkt wordt dus passend gemaakt.”

Variatie

Toch wordt er ook gezorgd dat er genoeg variatie is: "De klussen die ze doen veranderen continu. De ene keer zijn het schaatsen, de andere keer is het kleding." Volgens *Niels Emck* zijn de medewerkers heel loyaal. "Als we een grote opdracht hebben, dan komen ze ons bedanken dat er weer werk is. Ze voelen zich betrokken bij dit bedrijf en zijn trots dat ze hier mogen werken. Andere medewerkers van dit bedrijf beschouwen ze als hun collega's. Zelfs in het weekend zie je ze vaak lopen met een jas met ons logo erop. Zo betrokken voelen ze zich bij ons bedrijf."

Gerda Derksen: "Er zijn via de *Avelingen Groep* momenteel 800 mensen aan het werk in de regio. Een gedeelte hiervan werkt bij reguliere opdrachtgevers. Het gaat hier niet alleen om mensen met een indicatie voor de Sociale Werkvoorziening, maar ook om mensen in de bijstand. Mensen die weer moeten wennen aan arbeidsritme, jongeren met een ROC-opleiding of mensen die een taakstraf hebben gekregen."

Verantwoordelijkheidsgevoel

Alles valt of staat met de medewerking van het bedrijfsleven. "Ik ben erg onder de indruk van het verantwoordelijkheidsgevoel van de werkgevers. Er heerst in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden een groot verantwoordelijkheidsbesef. Ik durf best te stellen dat wij daarin voorop lopen in Nederland."

Al jarenlang zijn medewerkers van de *Avelingen Groep* op zoek naar werkgevers om te kijken wat zij voor elkaar kunnen betekenen. "Als we kijken naar onze regio en ons bedrijf, dan is er volop werk. Ik zie momenteel een geweldige beweging. Werkgevers geven hun goede ervaringen door aan andere werkgevers." Het mes snijdt volgens *Gerda Derksen* aan meerdere kanten: "Minder mensen in de uitkering, meer mensen kunnen zelf een inkomen verwerven en bedrijven hebben gemotiveerd personeel."

Niet voor iedereen

"Voor heel veel mensen met een beperking zijn er volop kansen, maar dat geldt helaas niet voor iedereen." Dat zegt *Cees Taal*, actief als manager coachingsbureau en steunstructuur van zorginstelling *Syndion*, maar ook bekend als oud-raadslid en initiatiefnemer van de *Kringloopwinkel*.

"Het is heel mooi dat iedereen zo enthousiast is en dat ook het bedrijfsleven z'n verantwoordelijkheid neemt om te zorgen voor werk. Ik maak mij echter wel zorgen over jongeren met een licht verstandelijke beperking en een bijkomende gedragsproblematiek. Mensen met een licht verstandelijke beperking krijgen tot nu toe een indicatie via de AWBZ om daar waar nodig ondersteuning te krijgen. Mensen met bijkomende gedragsproblematiek of andere extra problematiek dreigen deze indicatie via de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) kwijt te raken, waardoor er een enorm afbreukrisico dreigt. Voor deze mensen moeten wij ons als gehele samenleving verantwoordelijk voelen en op maat ondersteuning bieden. Als wij het idee hebben dat deze mensen een duurzame arbeidsplaats kunnen krijgen binnen het reguliere bedrijfsleven hebben we het mis. Er ontstaat op termijn schade. Die schade zal wéér gecorrigeerd moeten worden, wat niet nodig is. Penny wise en pound foolish."

De drie decentralisaties: een vloek of een zegen voor de gemeente?

door: *Caroline van der Weijden, CDA-wethouder gemeente Veldhoven*
caroline.vanderweijden@veldhoven.nl

Een zegen!, zou mijn antwoord zijn op deze vraag. Maar, daarbij hanteer ik het begrip gemeente heel nadrukkelijk als 'al onze inwoners van Veldhoven' en dus niet als 'het instituut' de gemeente. Immers, voor de gemeente als instituut, zijnde het ambtenarenkorps en bestuur, is en wordt het een hele klus, en met de nodige risico's met name op financieel gebied. Maar het is wel heel nadrukkelijk een kans voor onze inwoners om op het gebied van jeugd, zorg en werk veel meer maatwerk geleverd te krijgen, dicht bij huis, op een toegankelijke én klantvriendelijke manier. Overigens hanteer ik aangaande de decentralisaties een tweetal begrippen:

- * de transitie: dit betreft de formele 'wettelijke' overgang van alle taken en bevoegdheden van het Rijk naar de gemeente.
- * *de transformatie*: hiermee doel ik op de algehele cultuuromslag die onderliggend aan de decentralisaties bedoeld wordt. Deze cultuuromslag, de overgang van de verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving, laat zich beschrijven in een aantal leidende principes:
  - het individu staat centraal
  - uitgaan van de eigen kracht van mensen
  - op zoek gaan naar mogelijkheden, niet naar beperkingen
  - integrale aanpak in zes domeinen (participatiewiel)
  - zelf oplossend vermogen aanspreken
  - verbinden van het bestaande, waarderen wat er is
  - professioneel aanbod sluit aan bij informeel netwerk/initiatief
  - voor wat, hoort wat.

In *Veldhoven* gelden deze principes niet alleen voor de decentralisaties. Nee, het is juist van belang dat het beleid rondom het gehele sociale domein kantelt. Deze principes worden dus ook door gevoerd in alle aanpalende beleidsterreinen. Denk hierbij aan het beleid rondom vrijwilligerswerk en mantelzorg, minimabeleid, beleid rondom kwetsbare mensen, schuldhulpverlening, etc.

Bovenal proberen we ook tal van partners op het gebied van zorg, welzijn en werk mee te laten kantelen. Een rondgang langs alle partners heeft opgeleverd dat nog lang niet alle partners op eenzelfde niveau zitten. Maar alle partners hebben wél uitgesproken dat zij zich de genoemde leidende principes eigen willen maken. In gezamenlijkheid wordt nu gewerkt aan bijvoorbeeld een integrale toegang tot die (jeugd)zorg en

werk, aan wijkanalyses om daarmee per wijk maatwerk te kunnen leveren, het bevorderen van de sociale cohesie. Niets nieuws op zich, maar alle partijen weten wel van elkaar wie waaraan trekt, wie waaraan mee doet en wisselen resultaten uit. Afspraken hieromtrent zijn vastgelegd in een convenant. Zowel professionele als vrijwilligersorganisaties hebben hun handtekening hieronder gezet en ieder jaar sluiten er nog partners aan. We kunnen het immers niet alleen, in alle solidariteit wordt gewerkt aan deze grote 'operatie', in samenhang en met respect voor elkaars kunde en expertise. En zonder dat er om extra middelen wordt gevraagd! Iedereen is zich er van bewust dat het om het ombuigen van bestaande middelen gaat, er is geen ruimte voor extra middelen. Als extra uitdaging hebben we ons tevens als doel gesteld om daar waar dit kan ook mensen uit ons wwb-bestand te betrekken. We ontwikkelen (collectieve) diensten vóór en dóór kwetsbare mensen. We gaan daarbij heel nadrukkelijk uit van het verleiden, niet van het verplichten!

Ik ben van mening dat deze principes, maar ook het proces dat doorlopen wordt met de gemeente als regievoerder, uitstekend bij het gedachtegoed van het CDA past. Onze kernbegrippen: gerechtigheid, solidariteit, rentmeesterschap en gespreide verantwoordelijkheid worden nagenoeg gewoon zichtbaar bij deze kanteling.

En natuurlijk weten we dat deze kanteling ook als doel heeft om te bezuinigen. Echter, de intrinsieke beweegreden hierachter, betreft een invulling van het rentmeesterschap dat wij nastreven. Het gaat er immers om ook voor op de lange termijn zorg en werk toegankelijk en bereikbaar (ook in financiële zin) te houden voor alle mensen, met name ook voor de mensen met een krappe beurs en/of de kwetsbare mensen al dan niet met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt. Niet voor niets dat in Veldhoven geldt: iedereen telt mee, iedereen doet en iedereen draagt bij! Als dat niet des CDA's is!

Interessante tegenprestaties, niet makkelijk, wel mogelijk

door: Chris Wessels, redactie Open Forum
cjawessels@home.nl

De Participatiewet komt eraan! De Kamer steggelt nog wat, maar de contouren zijn inmiddels helder. Gemeenten zijn zich al aan het voorbereiden op de nieuwe taken die de Participatiewet oplegt aan de Sociale Diensten. Vooral de nieuwe wethouders Sociale Zaken en Zorg zullen invulling moeten geven aan de verplichtingen. Een taak waarmee een dergelijke nieuwe wethouder zich ook

goed kan onderscheiden binnen de gemeente. Hoe lukt het haar of hem om bijstandsgerechtigden richting een baan te brengen, zorgvragers van goede zorg te voorzien en de kosten binnen de perken te houden?

Veelbesproken onderdeel van de Participatiewet is het 'verplichte vrijwilligerswerk', een contradictio in terminis. Formeel heet het dan ook een tegenprestatie leveren. De sympathieke staatssecretaris *Jetta Klijnsma* staat dit principe met kracht uit te dragen. De ervaringen in de afgelopen tijd stemmen nog niet hoopvol. Hoogopgeleide werkzoekenden met volop ervaring die in Amsterdam nietjes uit papieren dossiers verwijderen, peuken opruimen bij rookplekken en planten water gaan geven. Allemaal nuttig en goed werk, maar helpt het mensen vooruit op de arbeidsmarkt?

Hopelijk zijn dit de, weliswaar opvallende, kinderziektes van de wet. In Rotterdam geeft de teamleider van *Werk Loont*, waarin werkzoekende geplaatst worden, toe dat er niet gekeken wordt naar opleiding of naar eerdere werkervaring. Er is slechts één product, één traject. In Rotterdam is dat de straat vegen. Dat zal een deel van de werkzoekenden misschien helpen een baan te vinden in de schoonmaakbranche of groenvoorziening, het merendeel zal hier geen vruchten van plukken. Of heeft de gemeente hier misschien zelf belang bij? Als je werk moet gaan doen waar je belangstelling, opleiding en ervaring niet bij aansluit, kan dat toch gevolg hebben dat een werkzoekende zich niet meer meldt. De afschrikwekkende werking van oninteressant werk. Die bijstandsuitkering hoeft de gemeente alvast niet meer te betalen!

Maar dat is wel de negatieve invalshoek. En die past een ambitieuze, energieke CDA-wethouder van Sociale Zaken niet. En ook het CDA-raadslid die zich bezig houdt met bijstand en re-integratie heeft een andere visie op het leven. Laten we ook eerlijk zijn: thuis blijven zitten is voor geen enkel mens goed. Het verlies van sociale contacten leidt al te vaak tot minderwaardigheidsgevoelens, onzekerheid, schaamte, terugtrekken uit sociale leven en isolement. En deze gevoelens versterken elkaar voortdurend. Waar vrijwilligerswerk deze spiraal doorbreekt, is al een goede stap gezet. Weer zinvol bezig zijn, andere mensen ontmoeten, betekenis kunnen hebben voor anderen. Geen schaamte meer voor de vraag: wat doe jij tegenwoordig?

Om dit vrijwilligerswerk zinvol te maken, zowel op weg naar werk als voor de samenleving, zal een *Sociale Dienst* wel oprechte belangstelling moeten hebben voor de bijstandsgerechtigde. Wat is hun levensverhaal? Wat is hun droom, motivatie, instelling en houding? Samen op zoek naar de tegenprestatie die past bij de persoon. Wie gehoord wordt en zich gehoord weet, zal een verplichting als vrijwilligerswerk kunnen accepteren. Wie zonder belangstelling wordt behandeld, zal uiteindelijk de kont tegen de krib gaan gooien.

De vervolgstap is het perspectief dat wordt beoogd. Als een bijstandsgerechtigde als vrijwilliger aan de slag gaat, hoopt hij op termijn ook weer een betaalde baan te kunnen vinden. Ook daarin heeft de gemeente dan een taak. Blijf deze leveraars van tegenprestaties actief volgen en help hen, waar maar nodig, bij het vinden van een baan. Zonder hulp zal een deel van hen ook voor het vrijwilligerswerk de motivatie kwijtraken. Daarbij is het belangrijk dat bij de tegenprestatie ervaring wordt opgedaan met eigentijdse vaardigheden: samenwerken, netwerken organiseren, sociale media gebruik, stimuleren van een innovatieve houding, diversiteit van diensten, maar ook diversiteit in de samenleving. Dat maakt het niet makkelijk, wel veeleisend.

Steeds dreigt dat een vrijwilliger een betaalde kracht verdringt. Iedere wethouder moet hier scherp op letten, iedere gemeenteraad moet dit aan de kaak stellen.

Voor de aanstaande wethouder van Sociale Zaken is het daarom van groot belang om ruimte te creëren voor zijn professionals van de Sociale Dienst. Geef hen het vertrouwen en de gelegenheid om zich echt te verdiepen in hun cliëntenkring, in de sociale kaart van de regio en de mogelijkheden van hun mensen. Daag organisaties en verenigingen stevig uit om met innovatieve voorstellen te komen voor tegenprestaties. Stimuleer op alle fronten vernieuwend werken.

Ook mag de politiek hierbij naar zichzelf kijken. De crisis houdt nu al jaren aan. De werkloosheid is in 2013 met 100.000 mensen opgelopen, UWV verwacht in januari 2014 het record van 440.000 werkloosheidsuitkeringen uit 1995 te verbreken en in 2013 is het hoogste aantal bedrijven, namelijk 12.306 bedrijven, failliet gegaan sinds met metingen is begonnen in 1951. De crisis heeft al genadeloos tallozen getroffen en niemand is veilig. Laat de politiek dan niet een beeld oproepen dat mensen buiten het arbeidsproces, het aan zichzelf te wijten hebben. Daarvoor is de crisis veel te ernstig. Laat de politiek ook waardering opbrengen voor ieders inbreng.

Er is dus veel te doen met de Participatiewet voor actieve CDA'ers.

Dit artikel is geïnspireerd door bijdragen van Thomas Kampen, Evelien Tonkens, Guido Walraven en Richard de Brabander op de website www.socialevraagstukken.nl

Werkgevers doen hun best voor arbeidsgehandicapten, zoals in het sociaal akkoord is afgesproken.

van 26 januari 2014

Dat laten voorzitter van de vakcentrale FNV *Ton Heerts* en *Jannes Van der Velde* van de werkgeversorganisatie AAVN weten. Zij reageren daarmee op de zorgen van CNV Vakmensen.

In het sociaal akkoord is afgesproken dat bedrijven vrijwillig tot en met 2026 honderdduizend arbeidsgehandicapten aan een baan moeten helpen. CNV Vakmensen stelde woensdag dat als er in het algemeen geen banen zijn, die er ook niet zijn voor arbeidsgehandicapten. Volgens eigen onderzoek heeft 80 procent van de werkgevers geen banen.

Moed

Heerts zegt de eerste positieve signalen wel te hebben gezien. Als voorbeeld haalt hij een regionaal sociaal akkoord aan in de regio IJssel-Vecht. Dat is woensdag ondertekend. "Werkgevers daar hebben zich vastgelegd op het creëren van duizend extra banen voor arbeidsgehandicapten bovenop de afspraken in het sociaal akkoord. Dat geeft de burger moed." Toch zegt *Heerts* dat de sociale partners nog maar net zijn begonnen. "Zoiets realiseer je niet in één dag", zegt *Heerts*. "Ik stel me er een diesel bij voor, het duurt even voor zo'n voertuig op gang is gekomen."

Anders kijken

Werkgeversorganisatie AAVN ontkent niet dat er momenteel weinig banen zijn. Om arbeidsgehandicapten toch aan een baan te helpen, moeten bedrijven dan ook anders gaan kijken naar bestaande werkzaamheden, vindt de organisatie. "Werkzaamheden moeten anders gebundeld worden, zodat ze wel kunnen

worden uitgevoerd door arbeidsgehandicapten”, licht woordvoerder *Van der Velde* toe.

Voorbarig

De AWWN heeft vorige week de eerste bijeenkomsten georganiseerd om bedrijven hierover voor te lichten. De zorgen van CNV over de belofte van werkgevers om eind 2016 elfduizend banen te hebben voor arbeidsgehandicapten, zijn dan ook voorbarig vindt *Van der Velde*. “Het pessimisme delen wij niet.”

Volgens *Heerts* is het wel goed dat de werkgevers het deksel op hun neus krijgen, als ze hun belofte niet nakomen. Als bedrijven voor eind 2016 namelijk niet tot elfduizend banen zijn gekomen voert staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid *Jetta Klijnsma* (PvdA) een wettelijk quotum in. Als bedrijven daaraan niet voldoen kunnen ze een boete krijgen van 5000 euro per niet gecreëerde baan. “Nu er heldere landelijke afspraken zijn met een dreigend quotum als stok achter de deur, begint het op gang te komen”, zegt *Heerts*.

Verzorgingsstaat

door: *Louis Flapper*

l.flapper@planet.nl

De verzorgingsstaat lijkt tegenwoordig niet meer in de mode. Soms klinkt het of men de verzorgingsstaat over de schutting wil gooien. We moeten echter niet vergeten dat de verzorgingsstaat voortkomt uit de idealen van onze ouders en grootouders. Zou men hun idealen over de schutting willen gooien?

Wat is dat wat nu de verzorgingsstaat wordt genoemd?

Het gaat dan om de opbouw van het sociale zekerheidsstelsel. Denk aan de AOW van *Drees*, de WAO van *Veldkamp* en de Bijstandswet van *Marga Klompé*. Het was het antwoord op de ervaringen met het ongebreidelde kapitalisme van de 19e eeuw en de schrijnende gevolgen van de grote werkloosheid van de dertiger jaren van de 20e eeuw.

Er zit het ideaal achter om te zorgen, dat iedere burger van het land een waardig bestaan kan leiden. Zodat degene, die als gevolg van het vrije marktsysteem aan de kant is komen te staan, over de middelen beschikt om aan de samenleving deel te nemen en een waardevol leven te kunnen leiden. Of zoals de Franse filosoof *Maritain* het in 1951 uitdrukte dat “elke concrete mens, en niet alleen zij die tot de bevoorrechte klasse behoren, maar elk mens uit iedere laag van de bevolking tot deze vorm van onafhankelijkheid komt, die noodzakelijk is om als beschaafd mens te leven. En dit veronderstelt zowel economische waarborgen van werkgelegenheid en privébezit als politieke rechten, burgerdeugd en ontwikkeling van de geest.”

Echter wanneer voedselbanken nodig zijn en erger nog, er zelfs daarvoor wachtlijsten zijn dan is dat alleen al een bewijs dat het sociale zekerheidsstelsel tegenwoordig onvoldoende functioneert. We dreigen de idealen van onze ouders en grootouders te verkwanselen. Of je het nu verzorgingsstaat noemt of gewoon sociale zekerheid, het blijft nog steeds belangrijk om er voor te vechten.

Het is ook een goede zaak om de re-integratie naar de arbeidsmarkt te verbeteren, maar wel met behoud van de idealen. Dat wil zeggen, dat burgers van dit land ook in materieel opzicht op een waardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving.

Het gaat er dus niet alleen om dat mensen kansen krijgen, maar ook dat mensen een waarborg hebben wanneer het om een of andere reden niet lukt die kansen

te realiseren. Dan wel met een inkomen dat toereikend is om als waardig burger een zinvol leven te leiden. Geen honderdduizenden in de bijstand!

En dan iets over het woord verzorgingsstaat. Ik heb het opgezocht in een woordenboek Nederlands uit 1969 (Koenen-Endepols 27^e druk). Het is daarin niet te vinden. Je vindt wel verzorgingscentrum en verzorgingsindustrie. Het woord verzorgingsstaat kende men toen nog niet. Dat woord is achteraf gegeven aan het stelsel van sociale zekerheid om dat stelsel in een negatief (namelijk passief) daglicht te plaatsen.

Dus laten we het in plaats van over de verzorgingsstaat hebben over ons goede stelsel van sociale zekerheid!

ATD staat voor All Together in Dignity (Allen samen in waardigheid).

DOEL: "Om in de toekomst te kunnen vechten voor wat we waard zijn, moeten we onze ervaringen delen en vechten als een muur naar de maatschappij en haar leren dat wij er ook nog zijn. Anders zakken we nog verder weg". Gerard, Den Haag. De beweging ATD-Vierde Wereld wil een samenleving helpen opbouwen waarin niemand wordt uitgesloten en waarin ieder volwaardig medeburger kan zijn. De ATD is ervan overtuigd dat zonder het inzicht en de ervaring van de armsten extreme armoede niet bestreden kan worden.

Bijdrage ATD Vierde Wereld aan de jaarlijkse consultatie van het College van de Rechten van de mens

Contact: Niek Tweehuysen,
niektwee@yahoo.nl
www.atd-vierdewereld.nl

De opvattingen van het College van de Rechten van de Mens.

Op de website van het *College van de Rechten van de Mens* wordt beschreven dat mensenrechten er zijn er om mensen te beschermen tegen de macht van de staat en dat de staat ervoor moet zorgen dat iedereen kan leven in menselijke waardigheid. (...) Ook houden mensenrechten, in dat je recht hebt op onderwijs, op genoeg te eten en een dak boven je hoofd. (...) Voor iedereen, dus ongeacht ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, welstand, geboorte of enige andere status. De mensenrechten vormen de basis voor alle wetgeving en beleid van de overheid. (...) Alle mensen zijn gelijkwaardig en hebben dezelfde rechten.

In de rapportages van het College wordt nauwelijks gesproken over armoede.

In haar rapportages lijkt het College grote moeite te hebben om uitspraken te doen over de armoedesituatie in Nederland. Armoede treft in Nederland echter grote groepen mensen. Dit zijn de mensen die in onze samenleving één of meerdere bestaanszekerheden ontberen. Erger nog is de situatie van mensen die leven in extreme armoede, mensen die, omdat hen daartoe de kracht ontbreekt en jarenlang armoede kennen, niet meer in staat zijn om zelf de zekerheden die zij zijn kwijtgeraakt opnieuw te verwerven.

Is het College de mening toegedaan dat armoede geweld is dat mensen wordt aangedaan? Is het College van mening dat armoede een vorm is van sociale

discriminatie? Is het College van mening dat armoede een schending is van mensenrechten?

Rapporten te over.

In de afgelopen maanden, jaren zijn legio rapporten geschreven die de situatie van een grote groep burgers in Nederland duidelijk in kaart brengen. Het *Armoedesignalement 2013* van het *Sociaal Cultureel Planbureau* en de rapporten van het *Centraal Bureau voor de Statistiek* zullen u wel bekend zijn.

Hierin wordt ingegaan op de effecten op armoede van de recessie die in 2008 inzette. Het CBS kwam uit op 664.000 huishoudens met 'een kans op armoede' in 2012. Dat is 9,4 procent van alle huishoudens. In totaal moesten afgelopen jaar ruim 1,329 miljoen mensen rondkomen van een laag inkomen, aldus het CBS. Het SCP telde 1,197 miljoen mensen met een inkomen volgens het LIG-criterium, ofwel 7,6 procent van de bevolking. In 2012 kwamen er 152.000 'arme personen' bij. Vorig jaar verkeerden 551.000 huishoudens onder deze norm. De rapporten spreken over rond de 400.000 kinderen die in armoede opgroeien. Ook veronderstellen wij het als u bekend, dat het langdurig leven in armoede, in de rapporten aangegeven als mensen met een zeer laag inkomen, veel verder gaat als het leven met een gering besteedbaar inkomen. Het mag u bekend zijn dat voor deze personen ook andere bestaanszekerheden verdwijnen: het recht op gezinsleven (zie rapporten over het disfunctioneren van Jeugdzorg); het recht op voedsel (aangewezen zijn op wat je kunt scoren bij de voedselbank); goede huisvesting (volgens het CBS waren er in 2010 ruim 23.000 daklozen. Twee jaar later was dat aantal gestegen tot ruim 27.000); het recht op inkomen (veel personen en ook gezinnen moeten van 30-50 Euro in de week rondkomen;... etc. Wij kunnen dan ook niet begrijpen dat er geen uitspraken van het College zijn over de ondeelbaarheid van mensenrechten; een begrip dat alom is aanvaard en ingaat tegen het opdelen van afzonderlijke mensenrechten en categoriseren van groepen mensen die het betreft.

Armoede van generatie op generatie.

Al bijna 60 jaar brengt de *Stichting ATD-Vierde Wereld* mensen die van generatie op generatie in armoede verkeren bijeen en heeft een schat aan informatie opgebouwd t.a.v. de relatie tussen armoede, het ontberen van rechten en het daardoor onmogelijk volwaardig en waardig kunnen functioneren van mensen als burger in onze samenleving.

Met onze vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties, de Wereldbank en andere internationale instanties hebben wij grote stappen gemaakt voor de erkenning van armoede als schending van de mensenrechten en de erkenning dat armoede geweld is dat mensen wordt aangedaan. In de VN Richtlijnen inzake extreme armoede en mensenrechten die de VN Mensenrechtenraad in september 2012 met algemene stemmen heeft aangenomen (A/HRC/21/39) *, wordt gesteld dat armoede niet louter een kwestie is van weinig inkomen, maar vooral een situatie waar vele mensenrechten tegelijk en voor langere tijd geschonden worden. Ofschoon mensen levend in extreme armoede niet simpelweg kunnen worden teruggeleid tot een lijst van kwetsbare groepen, vormen onder meer discriminatie en uitsluiting de belangrijkste oorzaken en gevolgen van armoede.

Onderzoek naar sociale discriminatie in ons land.

In Nederland is deze internationale erkenning nauwelijks doorgedrongen, zelfs binnen de het *College van de Rechten van de Mens* wordt nauwelijks aandacht besteed aan deze schendingen die aan armoede ten grondslag liggen. Omdat er hier in Nederland ook sprake is van sociale discriminatie (discriminatie op basis van o.a. maatschappelijke achtergrond) verwachten wij van het College van de Rechten van de Mens, dat zij hier onderzoek naar doet om boven water te

krijgen wie hiervoor verantwoordelijk dragen en ook de *Staat* aan te spreken op haar verantwoordelijkheden voor alle burgers. Wij vragen het College ook het proces van de decentralisatie van taken van de landelijke overheid naar de gemeentelijke overheden te toetsen aan de rechtsgelijkheid voor personen die nu van de gemeenten afhankelijk zijn, en dat het College in dit onderzoek het nakomen van de zorgplicht van de gemeenten betreft t.a.v. de door de overheid overgedragen verantwoordelijkheden. Bij het doen van dit onderzoek verwachten wij dat het College, volgens de richtlijnen van de *Mensenrechtenraad van de VN*, de mensen die in armoede verkeren betreft en met hen samenwerkt bij het toetsen van de mensenrechten in Nederland.

*Bron: Vierde Wereld Verkenningen 21-22; VN Richtlijnen inzake extreme armoede en mensenrechten; Nederlandse vertaling van de volledige tekst van de VN Richtlijnen inzake extreme armoede en mensenrechten die de VN Mensenrechtenraad in september 2012 met algemene stemmen heeft aangenomen.

Armoede

Presentatie tijdens de vergadering van de CDA Basisgroep Sociale Zekerheid op 12 december 2014.

door: Stella Hoff, Sociaal en Cultureel Planbureau
s.hoff@SCP.nl

In de vorige *Open Forum Nieuwsbrief*, van december 2013, werd er al op gewezen: de armoede in Nederland is flink toegenomen. Cijfers van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) laten zien dat er in 2012 ruim 150.000 arme mensen bij zijn gekomen, terwijl de arme groep het jaar daarvoor ook al met 100.000 was gegroeid. Bij elkaar telde Nederland in 2012 bijna 1,2 miljoen armen. Dit is 7,6% van de bevolking. Voor 2013 wordt nog een (kleine) verdere toename van het aantal armen voorzien, met ongeveer 16.000 personen (CBS/SCP 2013).

Wat is armoede?

Over armoede zijn veel definities gegeven, variërend van "je bent arm als je een inkomen onder het wettelijk bestaansminimum hebt" tot "je bent arm als je jezelf arm voelt". Het SCP gaat uit ervan uit dat er sprake is van armoede wanneer iemand gedurende langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over wat in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk wordt beschouwd. In de praktijk betekent dit dat iemand voldoende inkomen moet hebben om een zelfstandig huishouden te kunnen voeren. Of er inderdaad sprake is van armoede bepalen we aan de hand van een normbedrag dat de uitgaven omvat die een huishouden gewoonlijk minimaal kwijt is aan zaken als huisvesting, kleding, voeding en sociale participatie. In 2012 bedroeg dit zogenoemde *niet-veel-maar-toereikend criterium* netto 1042 euro per maand voor een alleenstaande. Voor andere typen huishoudens ligt dit bedrag hoger: bv. voor een eenoudergezin met twee kinderen is het 1570 euro, en voor een paar met twee kinderen 1960 euro.

Wie zijn er arm?

In bepaalde bevolkingsgroepen komt armoede meer voor dan in andere. Vooral mensen die leven van een bijstandsuitkering verkeren vaak in een armoedesituatie: van deze groep heeft bijna de helft (47%) een inkomen onder het niet-veel-maar-toereikend criterium. Dat dit percentage niet hoger ligt, komt doordat veel bijstandsgerechtigden huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget ontvangen.

Hoewel bijstandsontvangers het hoogste *percentage* armen kent, ligt het *absolute aantal* armen veel hoger onder de werkenden. In 2012 waren er bijna 350.000 werkende armen. Zij vormen ruim 40% van het totaal aantal volwassenen dat in armoede leeft. Bijna de helft van hen is zelfstandig ondernemer (165.000 armen).

Ook niet-westerse migranten zijn naar verhouding vaak arm. De Surinaamse Nederlanders bevinden zich nog in een betrekkelijk gunstige positie (10% arm), maar dit percentage loopt op tot 21% binnen de groep met een Marokkaanse achtergrond en 22% onder de 'overig' niet-westerse migranten (o.a. personen uit vluchtelingenlanden).

Bij de westerse migranten is het algemene beeld gunstiger, al maakt het herkomstland opnieuw uit. Personen afkomstig uit Indonesië, de 15 'oude' Europese lidstaten en landen als de VS of Canada kennen vrij weinig armoede (6-8%). Binnen de groep uit de voormalige Oostbloklanden gaat het om 18-22%. In *absolute aantallen* bezien zijn de meeste armen van Nederlandse komaf: in 2012 waren er 488.000 autochtonen met een inkomen onder de niet-veel-maartoereikend norm. Dit is 60% van alle volwassenen in armoede.

Een laatste risicogroep voor armoede die ik hier wil noemen, zijn de kinderen. Van de kinderen tot 12 jaar is 12% arm, en ditzelfde geldt voor bijna 10% van de 12-17-jarigen. Gelukkig is dit meestal geen permanente situatie: uit eerder SCP-onderzoek is gebleken dat 93% van de kinderen uit arme gezinnen als volwassene boven de armoedegrens uit is gekomen (Guiaux 2011). Wel zijn er aanwijzingen dat het opgroeien in armoede nadelig uitwerkt voor het uiteindelijke opleidingsniveau en daarmee voor de latere arbeidsmarktkansen (Guiaux 2011, Peruzzi 2013).

Geraadpleegde literatuur

CBS/SCP (2013). *Armoedesignalement 2013*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek/Sociaal en Cultureel Planbureau

Guiaux, M. (2011). *Voorbestemd tot achterstand? Armoede en sociale uitsluiting in de kindertijd en 25 jaar later*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP-publicatie 2011-23).

Peruzzi, A. (2013). *From childhood deprivation to adult social exclusion. Evidence from the 1970 British Cohort Study*. London: Centre for Longitudinal Studies.

Wie kan en wil Gemeenteraadslid worden?

door: Leo Boeters, op de CDA-kieslijst geplaatst in de gemeente Veenendaal

L.W.C. Boeters@ziggo.nl

Het takenpakket van de Gemeente gaat de pan uitrijzen, maar de animo voor een plaats in de gemeenteraad daalt. Een groot gedeelte van het sociale domein komt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente: jeugdwerkloosheid, arbeidsparticipatie, de zorg voor ouderen en passend onderwijs. Het gevolg is dat de invloed van de gemeente op het dagelijkse leven van haar burgers zal toenemen.

Deze enorme decentralisatie van beleid, die al jaren lang in de pen zat, kan natuurlijk afschrikken om daar de verantwoordelijk voor te zijn op gemeentelijk niveau. Het ideaal van de politiek om hulp zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen en nationale taken over te hevelen naar de gemeente wordt onder de noemer participatiesamenleving gerealiseerd. De gemeente staat – als het goed is – toch het dichtste bij haar inwoners? Een volksvertegenwoordiger in een gemeenteraad is deel van die gemeente en moet dus van heel dichtbij kunnen

voelen en ervaren wat de burger in zijn gemeente wil en zich daarover laten informeren.

Nieuw is, dat er van die burgers meer eigen verantwoordelijkheid zal worden verlangd. De raadsleden zullen dat duidelijk moeten maken en de vragen van de burger moeten beantwoorden. *Wat is er geregeld? Wat moet er –nog- geregeld worden? Bij wie moet ik zijn? Wat moet en kan ikzelf doen? Waar heb ik recht op? Wat wordt vergoed of niet?*

Zou dat de reden zijn dat, nu het takenpakket van gemeenten de pan uitrijst, de animo daalt voor een plek in de gemeenteraad?

En als daarbij ook nog te weinig kiezers hun stem gaan uitbrengen op 19 maart (laatstelijk zo'n 54%), zal de lokale democratie, waarvan de "macht" toeneemt aan kracht inboeten. Dat mag niet gebeuren. De lokale democratie mag geen democratisch tekort laten ontstaan en moet gaan experimenteren met nieuwe vormen van *burgerparticipatie*. Immers de eigen verantwoordelijkheid van de burgers neemt toe en de gemeenteraadsleden moeten hun achterban serieus nemen.

Waar vind je die raadsleden, die dat kunnen en willen doen? Steeds minder leden van politieke partijen (slechts 2% van de bevolking is georganiseerd als lid van een partij) zijn gecharmeerd van een leven als raadslid. Het betaalt slecht, het werk is complex, vreet tijd naast je drukke baan, het maakt je kwetsbaar voor frustraties.

Zullen gepensioneerden dan het "stafje" meer over (moeten) gaan nemen? Is dat voor hen een verantwoordelijkheid na hun arbeidzame leven? Gaan zij in overleg met de "jeugd", de hard werkende burgers die willen participeren? Hoe kunnen deze kiezers met passief stemrecht actief betrokken worden bij het bestuur van de gemeente? Kan dat in actief meedenkende *burgerraden*, die dan oordelen over de vele dilemma's, die er aan gaan komen in de nieuwe werkelijkheid van de gedecentraliseerde gemeentelijke participatiesamenleving.

Een hervorming van de lokale democratie is nodig: *Geen participatiesamenleving zonder participatiepolitiek.*

Pak de handschoen op: Beter overzicht van alle fondsen ter ondersteuning

*door: Dick Wessels, redactie Open Forum
cjawessels@home.nl*

In januari organiseerde debatcentrum *Groninger Forum* een avond over Armoede in de Stad. Groningen staat op een derde plaats van steden met het hoogste armoedecijfer. Een op de 7 kinderen leeft onder de armoedegrens. Daarbij maken de onderzoekers meteen de aantekening dat dit alleen de 'bekende' gevallen zijn: mensen die aankloppen bij de gemeentelijke sociale dienst, die een bijstandsuitkering en/of kwijtschelding van lasten hebben. Mensen die wel een zeer krappe beurs hebben, maar geen beroep doen op de verschillende regelingen, zitten niet in de cijfers verwerkt. De onderzoekers schatten dat hierdoor de werkelijke cijfers ongeveer 1/5 hoger zouden zijn. Dat zou betekenen dat zelfs één op de 5 kinderen in de stad Groningen onder de armoedegrens moet opgroeien. Schokkende getallen.

Tegelijkertijd zijn er talloze landelijke en gemeentelijke regelingen om mensen bij te staan. En naast de overheidsregelingen zijn er veel particuliere fondsen waar mensen een beroep op kunnen doen. De kerkelijke werkgroep *De Arme Kant van Nederland* heeft onlangs becijferd dat mensen een beroep kunnen doen

op meer dan 150 regelingen en fondsen. Deels landelijke en gemeentelijke fondsen, deels regionale particuliere fondsen. De charitas is alom aanwezig. Wat zou het goed zijn wanneer in iedere gemeente steeds een actueel, helder overzicht aanwezig is van al deze fondsen. Wat zou het goed zijn als klantmanagers/coaches van bijstandsgerechtigden, ww'ers, arbeidsongeschikten en zo meer, goede kennis hebben van deze mogelijkheden. Dat financiële problemen en sociale uitsluiting niet pas na verloop van tijd worden opgepakt, maar zo spoedig mogelijk worden voorkomen. Laat gemeenten nu eens niet het standaardantwoord geven dat ze al zo veel doen. Het kan nog veel actiever, slimmer en beter. Zorg juist dat er geen problemen ontstaan. Bouw de kennis over alle mogelijkheden op en zet die meteen in. Welke wethouder of raadfractie pakt de handschoen op?